

VADERS

Voor Lodewijk

Inhoud

Inleiding	9
De generatie X-vader	
Lodewijk	21
De ook aan zichzelf denkende vader	
Kluun	33
De betere vader	
Bart Chabot	47
De compenserende vader	
Özcan Akyol	63
De co-vader	
Lykele Muus	79
De late vader	
Thomas Rosenboom	93
De laverende vader	
Edson da Graça	107
De zorgende vader	
Sander Schimmelpenninck	119
Rotvaders bestaan niet	
Roefke Carmiggelt	133

De (meer dan een) donorvader	
Boris van der Ham	147
De bezorgde vader	
Robert Vuijsje	161
Vaders doen ertoe	
Else de Vries, Lucas Schalk en Oscar Wohlgemuth Kitslaar	177
De (niet meer) verslaafde vader	
Eric Corton	187
De vader met het lege nest	
Michiel Vos	201
De rouwende vader	
A.F.Th. van der Heijden	215
De (niet je beste) vriend-vader	
Ronald Giphart	231
De reddende vader	
Nathan Vos	245
De queer vader	
Rick Paul van Mulligen	259
De alleenstaande vader	
Tim Overdiek	273
De tweedelegvader	
Hans Dagelet	287
Dankwoord	301
Verantwoording	303

Inleiding

In het park loopt een man. Hij heeft een baardje, dure sneakers, en in een strak shirt met korte mouwen zie je zijn brede zorgvuldig afgetrainde armen die een beetje van zijn lichaam af staan. Op zijn vooruitstekende borst bungelt een baby in een draagzak. Een zonnebril verbergt zijn blik, maar zijn lichaamstaal straalt trots uit. *Kijk mij, ik ben een vader.*

Toen onze eerste zoon geboren werd, kochten Lodewijk en ik ook zo'n draagzak, een BabyBjörn, en ik weet nog dat mijn schoonmoeder wat lacherig deed over het idee haar zoon daarmee te zien, alleen softies deden zoiets. Veel heeft hij hem niet gedragen. Wel liep hij zelfbewust achter de Urban Jungle, een driewieler waarvan het voorste wiel een zwenkfunctie had en daardoor een grote draaicirkel.

Daar kon je ook mee hardlopen. De fabrikant had goed in de smiezen dat dit een kinderwagen was waar mannen wel mee gezien wilden worden. Net als de ontwerpers van de Bugaboo hadden ze een statussymbool ontwikkeld voor moeders én vaders. Waar vijftig jaar geleden vaders niet geacht werden achter een kinderwagen te lopen, is nu de man met draagzak een normaal verschijnsel. Marketing speelde de afgelopen decennia in op een verschuiving in het vaderschap, waarbij er voor het tonen van die zachtere kant een podium is gekomen.

De man met de draagzak staat voor mij symbool voor een nieuw soort ouderschap waarin van mannen verwacht wordt dat ze de helft van de zorgtaken oppakken én hun emoties uiten. Dingen die nog niet zo heel lang geleden vooral vanzelfsprekend waren voor moeders en alleen onder een kleine voorhoede voor vaders.

Veel mannen van mijn generatie zijn opgegroeid met een vader die zich na een lange dag werken op de bank verstopte achter een krant. Of die na het eten in zijn studeerkamer ging ‘werken’, al dan niet met een fles whisky bij de hand. Die als het meezat een goedkeurende hand op de schouder legde na een gewonnen voetbalwedstrijd. Of een pluim in de vorm van een knikje uitdeelde voor een uitstekend

rapport. Die overtuigd was dat het pedagogisch onverantwoord was om complimenteus te zijn, dat zou alleen maar luie zelfgenoegzame papkinderen kweken. Het waren geen vaders die gewend waren om zich van hun gevoelige kant te laten zien.

Het ontroert me altijd diep als mannen die van hun eigen vader niet meer dan een handdruk kregen, hun liefde voor hun eigen kinderen zo vrijuit durven te tonen. Mijn zonen en dochter, inmiddels alle drie volwassen, kruipen nog net niet bij hun vader op schoot maar schurken op de bank wel lekker tegen hem aan. Ze schamen zich niet om een arm om hem heen te slaan als ze een ommetje maken. Ze storten hun hart bij hem uit, niet alleen als ze slachtoffer geworden zijn van phishing of studieadvies willen, maar ook bij harteer of onzekerheid op het gebied van vriendschap.

Ze hebben een vader die onvoorwaardelijk van ze houdt. Die altijd heeft bewezen dat er geen condities verbonden zijn aan zijn liefde voor hen. Roefke Carmiggelt, een familietherapeut die op haar drieëntachtigste nog steeds een goedlopende praktijk heeft, zegt dat inleven in de behoefte van het kind vanuit onvoorwaardelijke liefde het grootste cadeau is dat je als ouder kunt geven.

Veel vaders van mijn generatie komen van ver.

Hun eigen vader was tijdens de oorlogsjaren of wederopbouw ook niet bepaald opgevoed met oog voor sociaal-emotionele ontwikkeling. Hem was als kind waarschijnlijk ook nooit gevraagd hoe het nou met hem ging. Wie in de tijd van de harde hand en de boterham met tevredenheid moest opgroeien, kwam waarschijnlijk op het gebied van aandacht en genegenheid een boel tekort.

Maar ook als je met die verzachtende blik kijkt naar de schouders waar onze mannen op staan, blijft het knap, vind ik, dat ze zich los hebben gemaakt van dat patroon. Dat ze hun best hebben gedaan om minder te oordelen. Dat ze in staat zijn om aandacht te geven in plaats van zichzelf centraal te stellen. Om naar hun kinderen te kijken en ze te accepteren voor wie ze zijn.

De vader van mijn kinderen is geen heilige. Ook hij zat dankzij al zijn professionele ambities vaak vastgeplakt aan zijn laptop terwijl iemand tevergeefs zijn aandacht probeerde te vangen. Ook zijn lat lag nogal hoog, waardoor er soms te veel druk werd ervaren. Maar het goede is dat hij zich daar bewust van is, net als zijn vrienden met wie hij deze dynamiek durft te bespreken. Bovendien zijn deze mannen ook zo flink om dat op te biechten aan hun kinderen. Dat is een cadeau, voor de kinderen, maar ook voor henzelf én voor de moeders zoals ik.

De traditie waar vaders in staan is nog jong. Mijn eigen vader was nog maar net begonnen met zijn studie Nederlands toen ik eind 1969 geboren werd. Mijn moeder en hij stonden aan het begin van een nieuwe tijd. Ze waren uit het calvinistische Zeeland naar de Randstad verhuisd, kleeften zich als hippies, rookten weleens een pijpje hasj – ‘shit’ noemden ze dat – en stemden links. In het dorp waar ik opgroeide was ik de enige met een vader die tussen de middag thuis was. Als mijn moeder in de ochtenden naar kantoor ging, tikte hij thuis aan zijn proefschrift en wanneer wij om twaalf uur uit school kwamen, maakte hij tosti’s voor ons in de broodrooster, van zelfgesneden dunne boterhammetjes. Op het schoolplein werd mijn broertje eens gevraagd of mijn vader Herman Brood was. Waarschijnlijk dankzij zijn oorbel en kuif. Mijn vader hield wel van Herman Brood en van een heleboel muziek waar ik later ook van ging houden. Zodra ik er de leeftijd voor had mocht ik met hem mee naar concerten van Simple Minds en het festival Torhout-Werchter. Op papier was het allemaal vreselijk modern en vooruitstrevend. Maar op een dieper emotioneel niveau stond het nog helemaal niet zo ver af van de traditie waarin hij zelf was opgevoed, waarin het vanzelfsprekend was voor mannen om de voornaamste focus op een carrière te

hebben. Waar de overtuiging bestond dat kinderen zich hoorden aan te passen aan de ouders en zeker niet andersom.

Generatie X is de eerste generatie waarin ouders meer naast hun kinderen zijn gaan staan. Die zich is gaan verdiepen in de emotionele ontwikkeling en de daarbij horende behoeften van een kind. Dat zeg ik niet alleen, de orthopedagogen en ontwikkelingspsychologen die ik sprak voor dit boek zien het terug in de praktijk. Het blijkt ook uit de meeste verhalen van de vaders die ik interviewde. Zij zagen het niet alleen als hun taak hun kinderen met een middelbareschooldiploma af te leveren, maar ook om ze te begeleiden in hun emotionele ontwikkeling. Deze vaders voelen de behoefte zich te verdiepen in het welzijn van hun nageslacht en reflecteren daarbij op hun eigen rol. Ze durven fouten toe te geven en sorry te zeggen. Dat klinkt misschien normaal, maar het is een aardverschuiving in de geschiedenis van ouder-kindrelaties. De focus is verschoven, het draait niet meer om henzelf, zoals in de generatie boven hen – ze vinden het normaal dat het welzijn van de kinderen het uitgangspunt is.

In 2023 schreef ik het boek *Moeders*. Daarvoor interviewde ik een serie bekende Nederlandse vrouwen over de manier waarop het moederschap hun

identiteit had bepaald. Naarmate ik ouder werd, merkte ik dat van alles wat ik ben en wil zijn, het moederschap mij het meest heeft gevormd. Het is eigenlijk de rol van mijn leven en dat vond ik een tuttig besef. Ik was tenslotte deel van de eerste generatie die zoveel meer kon zijn dan ‘vrouw van’ of ‘moeder van’. Wij waren opgeleid om carrière te maken, de weg daartoe was open, ons bestaansrecht lag in meer dan dat heilige moederschap. Met gretigheid en ambitie had ik die rol gepakt en mijn werk was altijd ontzettend belangrijk voor me geweest. Ik had een carrière nodig om me goed over mezelf te voelen. Maar naarmate de jaren verstreken merkte ik toch dat van alles wat ik was, ik het liefst die goede moeder wilde zijn. Dat mijn angst, onzekerheid, schaamte, trots, liefde en geluk het sterkst werden uitvergroot in het moederschap. Ik wilde weten hoe dat voor andere moeders was en ging op zoek naar vrouwen met een indrukwekkende staat van dienst in de politiek, media, kunst en cultuur, die zich ook heel nadrukkelijk profileerden als moeder. Ik sprak vijftientig vrouwen, van Aaf Brandt Corstius tot Sylvana Simons en van Anna Enquist tot Chantal Janzen, over de manier waarop zij gedefinieerd worden door het moederschap.

Wat ik leerde, was dat onze verhalen misschien